

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 763/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť M. D., zastúpenej advokátom JUDr. Stanislavom Zajacom, Obrancov mieru 344/2, Dubnica nad Váhom, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 679/2002, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. októbra 2014 doručená sťažnosť M. D. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Stanislavom Zajacom, Obrancov mieru 344/2, Dubnica nad Váhom, ktorou namieta

porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 679/2002 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka doručila okresnému súdu 22. augusta 2002 žalobu, ktorou sa proti obchodnej spoločnosti S., a. s. v konkurze (v súčasnosti V., s. r. o.), domáha ochrany svojho vlastníckeho práva k rodinnému domu z dôvodu sústavného rušenia jeho výkonu hlukom a vibráciami spôsobovanými prevádzkou železničnej vlečky. Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že podala žalobu z dôvodu, že *„nevidela už inú možnosť ako ochrániť svoje právo vyplývajúce z jej vlastníctva nehnuteľností v kat. úz... Opakovanými prietahmi v konaní spôsobenými predovšetkým znaleckou organizáciou ako aj v dôsledku neodôvodnenej tolerancie Okresného súdu v Trenčíne voči znaleckej organizácii sa v rodine sťažovateľky neustále znižuje kvalita života a bývania, nakoľko zodpovedná obchodná spoločnosť (Odporca) viac než 10 rokov porušovala a neustále porušuje či už vo dne alebo v noci jej vlastnícke právo, ktorého ochrana je zaručená Ústavou Slovenskej republiky a príslušnými zákonmi. Dôsledkom takéhoto stavu je postupné poškodzovanie rodinného domu, v ktorom sťažovateľka žije so svojou rodinou. V danom prípade sa tak jedná o pretrvávajúci dlhoročný stav stresu, úzkosti a narušania súkromia a pokoja potrebného na relaxáciu a oddych jednotlivých členov rodiny sťažovateľky. Napriek uloženej pokute znaleckej organizácii zo strany OS Trenčín sa tento neúnosný stav nezlepšil. OS v Trenčíne viac menej akceptoval stav, ktorý v danej veci pretrváva a ktorý je v zásadnom rozpore s platnou Ústavou Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2. Spor, ktorého meritum veci je jednoduchou záležitosťou tak pretrváva viac než 10 rokov a jeho ukončenie je v nedohľadne. Poukazujeme na skutočnosť, že prijaté opatrenia zo strany OS v Trenčíne sa v danej veci ukázali ako nedostatočné a prietahy v konaní nevyriešili.“*

Sťažovateľka v sťažnosti zdôrazňuje, že podľa jej názoru zbytočné prietahy v napadnutom konaní pretrvávajú aj potom, čo ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 27/2013

z 8. marca 2013 rozhodol, že postupom okresného súdu v tomto konaní došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka zastáva názor, že aj keď prietahy v napadnutom konaní boli spôsobené „znaleckou organizáciou“, opatrenia prijaté zo strany okresného súdu neboli dostačujúce, aby uvedenej nečinnosti zamedzili.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„Ústavný súd SR vyslovuje, že nekonaním OS v Trenčíne vo veci sťažovateľky M. D... č. k. 8C 679/2002 o zdržanie sa zásahov do jej vlastníckeho práva došlo opakovane k porušeniu jej ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd priznáva sťažovateľke M. D. titulom porušenia jej základného práva finančné zadostučinenie vo výške 12 000,- €, ktorú je povinný zaplatiť OS v Trenčíne do 30. dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Sťažovateľke sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia vo výške 590,36 €...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 679/2002 bez toho, že by v petite návrhu na rozhodnutie zohľadnila skutočnosť, že ústavný súd už vo veci rozhodoval. Súc viazaný návrhom na začatie konania podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, posudzoval ústavný súd namietané porušenie práv sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa dvoch časových období, a to a) od podania návrhu na začatie konania okresnému súdu do rozhodnutia ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 27/2013 z 8. marca 2013 a b) od rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 27/2013 z 8. marca 2013 do dňa rozhodovania o tejto sťažnosti.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období od podania návrhu na začatia konania okresnému súdu do rozhodnutia ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 27/2013 z 8. marca 2013

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Podľa názoru ústavného súdu je sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorá sa týka jej návrhu na vyslovenie porušenia ňou označených práv podľa ústavy a dohovoru v napadnutom konaní v období od podania návrhu na začatie konania okresnému súdu do rozhodnutia ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 27/2013 z 8. marca 2013, podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde neprípustná, pretože ústavný súd už v rovnakej veci meritórne rozhodol. Z toho dôvodu ústavný súd odmietol túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období od rozhodnutia ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 27/2013 z 8. marca 2013

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľka namieta, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 679/2002 v období po 8. marci 2013 (po vydaní nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 27/2013 vo veci sťažovateľky, pozn.) opätovne dochádza k zbytočným priet'ahom a k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa

čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

V zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno ich prípadné porušenie posudzovať v rámci predbežného prerokovania s'ťažnosti spoločne.

Ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní v posudzovanom období (teda po 8. marci 2013, keď bol vydaný nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 27/2013) postupoval plynulo, aj keď možno pripustiť, že jeho činnosť mohla byť efektívnejšia.

V náleze sp. zn. IV. ÚS 27/2013 z 8. marca 2013 už ústavný súd aj na základe skutočnosti, že ustanovený znalec [Ústav súdneho inžinierstva v Žiline (ďalej len „znalecký ústav“)] ani po 5 rokoch a 6 mesiacoch nepredložil okresnému súdu znalecký posudok, a to ani napriek šiestim urgenciám a piatim uloženým pokutám zo strany okresného súdu, vyslovil porušenie sťažovateľkinho základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru.

Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre (m. m. IV. ÚS 279/08, IV. ÚS 327/2013) uviedol, že všeobecný súd v súvislosti s dôsledným zabezpečením účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zodpovedá aj za adekvátne a cieľavedomé využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na splnenie tohto zámeru poskytuje zákon (vrátane poriadkových opatrení v zmysle § 53 Občianskeho súdneho poriadku), aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi. Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (napr. III. ÚS 111/01, III. ÚS 56/02).

Ústavný súd, vychádzajúc zo záverov nálezu sp. zn. IV. ÚS 27/2013 z 8. marca 2013, sa teda zaoberal otázkou, či postup okresného súdu vo veci sťažovateľky v období od 8. marca 2013 môže signalizovať existenciu zbytočných prietáhov v konaní, a osobitne s ohľadom na obsah sťažnosti sťažovateľky aj otázkou, či postup okresného súdu v tomto období možno kvalifikovať ako taký, ktorý neefektívnosťou a nesústredenosťou v súvislosti s opatreniami vykonávanými okresným súdom pri vypracovávaní posudku znaleckým ústavom spôsobuje zbytočné prietahy.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že spis vzťahujúci sa na napadnuté konanie bol okresnému súdu vrátený z Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) 24. mája

2013 potom, ako krajský súd uznesením č. k. 17 Co 147/2013-286 zo 7. mája 2013 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 8 C 679/2002-266 zo 17. decembra 2012, ktorým okresný súd uložil znaleckému ústavu v poradí piatu pokutu. Dňa 26. júla 2013 bolo označené uznesenie predložené učtárni okresného súdu na vymáhanie uloženej pokuty.

Dňa 25. júla 2013 bol znalecký ústav urgovaný na vrátenie spisu spolu s vypracovaným znaleckým posudkom. Predsedníčka okresného súdu zaslala 14. októbra 2013 riaditeľovi znaleckého ústavu žiadosť o nápravu. Uznesením okresného súdu č. k. 8 C 679/2002-295 zo 17. októbra 2013 (ďalej len „uznesenie zo 17. októbra 2013“) bola znaleckému ústavu opätovne uložená poriadková pokuta vo výške 1 640 €. Dňa 14. novembra 2013 boli okresnému súdu zo strany znaleckého ústavu doručené kópie oznámenia o zvolaní ohliadky v predmetnej veci a odvolanie proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty zo 17. októbra 2013, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 4 Co 1058/2013-309 z 13. januára 2014 tak, že odvolanie odmietol. Znalecký ústav zaslal okresnému súdu 15. novembra 2013 informáciu o stave rozpracovaného znaleckého posudku a žiadosť o predĺženie lehoty na jeho vypracovanie; znalecký ústav prisľúbil jeho vypracovanie v priebehu januára 2014.

V dňoch 5. marca 2014, 27. mája 2014 a 21. augusta 2014 bol znalecký ústav okresným súdom opätovne vyzvaný, aby predložil obratom znalecký posudok, a zároveň upozornený na to, že svojou nečinnosťou spôsobuje zbytočné prieťahy v napadnutom konaní. Riaditeľ znaleckého ústavu prisľúbil, že o výsledku prešetrenia bude okresný súd informovať. Dňa 27. augusta 2014 riaditeľ znaleckého ústavu oznámil, že znalecký posudok vo veci bude okresnému súdu doručený do konca mesiaca september 2014. Dňa 22. októbra 2014 okresný súd opätovne emailom a telefonicky urgoval riaditeľa znaleckého ústavu na predloženie znaleckého posudku a uznesením č. k. 8 C 679/2002-328 bola znaleckému ústavu opätovne uložená poriadková pokuta.

Z prehľadu úkonov uskutočnených v napadnutom konaní je zrejmé, že okresný súd v sledovanom období vo veci koná plynulo. Ústavný súd má určité pochybnosti o tom, či procesné prostriedky použité smerujúce k urýchlenému predloženiu posudku znaleckým

ústavom (opakované urgencie a poriadkové pokuty ukladané znaleckému ústavu) boli dostatočne efektívne. Bez ohľadu na túto skutočnosť ústavný súd zdôrazňuje, že jeho úlohou v tomto konaní je vyhodnotiť, či postup okresného súdu v sledovanom období ako celok možno kvalifikovať ako konanie, v ktorom dochádza k takým priet'ahom, ktoré majú intenzitu zbytočných priet'ahov.

Pri predbežnom prerokovaní s'ťažnosti vzal ústavný súd do úvahy predovšetkým posudzované obdobie (po vydaní nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 27/2013, t. j. po 8. marci 2013, pozn.), predmet napadnutého konania a samotný charakter neefektívnej činnosti okresného súdu, ako aj skutočnosť, že v tomto konaní už raz porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vyslovil.

Sumarizujúc dosiaľ uvedené, ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní je v sledovanom období z ústavného hľadiska akceptovateľný, keďže neefektívnosť jeho postupu nemožno s prihliadnutím na už uvádzané skutočnosti hodnotiť ako pochybenie takej intenzity, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí s'ťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o porušení základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tú časť s'ťažnosti s'ťažovateľky, ktorou namieta porušenia svojich práv podľa ústavy a dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období od rozhodnutia ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 27/2013 z 8. marca 2013, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže s'ťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch s'ťažovateľky.

Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni s'ťažovateľke obrátiť sa opätovne so s'ťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti v napadnutom konaní dochádzalo k zbytočným priet'ahom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2014